

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21-22 листопада 2024 року**

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнєшук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач науково-методичної лабораторії управлінської діяльності та забезпечення якості освіти, старший викладач кафедри філософії освіти КЗВО «Одеської академії непевної освіти Одеської обласної ради» , к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №7, від 26 грудня 2024 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21-22 листопада 2024 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського , 2024. 134 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
© Університет Ушинського, 2024

У зв'язку з постійними змінами в суспільстві та технологічним прогресом, управління закладами освіти постійно стикається з новими викликами та можливостями.

Основними проблемами в управлінні закладами вищої освіти є:

1. Фінансування. Недостатнє фінансування є однією з найбільших проблем закладів вищої освіти. Це ускладнює оновлення матеріально-технічної бази, залучення кваліфікованих кадрів, проведення наукових досліджень.

2. Конкуренція. Ринок освітніх послуг стає все більш конкурентним. Заклади вищої освіти змушені постійно вдосконалюватися, щоб залучити та утримати здобувачів.

3. Авторитарні методи управління. У деяких закладах вищої освіти досі переважають авторитарні методи управління, що стримує розвиток інновацій та залучення здобувачів до процесу прийняття рішень.

4. Якість освіти. Не завжди якість освіти відповідає сучасним вимогам. Це пов'язано з різними причинами: недостатня кваліфікація науково-педагогічних працівників, застарілі навчальні програми, відсутність системи контролю якості.

5. Цифрова трансформація. Не всі заклади вищої освіти готові до цифрової трансформації. Відсутність необхідної інфраструктури, недостатня комп'ютерна грамотність науково-педагогічних працівників та здобувачів – все це ускладнює впровадження нових технологій.

Таким чином, проблемами управління закладами вищої освіти є складність процесів внутрішнього та зовнішнього управління, нестабільність фінансування та недостатнє використання інноваційних технологій в освіті. Зростає потреба у розвитку лідерських навичок у керівників закладів вищої освіти для успішного вирішення викликів, що стоять перед ними.

Для вирішення цих проблем необхідно поєднувати зусилля всіх сторін, включаючи керівництво закладів, науково-педагогічний персонал, здобувачів та громадськість. Тільки спільними зусиллями можна забезпечити якісну та ефективну роботу вищих навчальних закладів та позитивний вплив на розвиток суспільства.

Отже, управління закладами вищої освіти є складним процесом, який потребує уваги до розвитку стратегій управління, залучення нових технологій та постійного вдосконалення керівного складу. Лише шляхом усвідомлення тенденцій та розв'язання проблем можна забезпечити якісну освіту для майбутніх поколінь.

Пей Шань, Китай

ОСВІТНЯ НЕРІВНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Аналіз освіти як важливого чинника, що впливає на соціальну стратифікацію китайського суспільства, показує, що в сучасному китайському суспільстві існує серйозна нерівність у розподілі освітніх ресурсів, а також має

місце неоднорідність та значною мірою елітарний характер освіти. Дев'ятирічна освіта стала обов'язковою, середня освіта стає загальним явищем, доступ до вищої освіти швидко розширюється і зростає її доступність. Однак у цій сфері все ще існує нерівність, яка проявляється у трьох основних вимірах: у нерівності між географічними районами; у нерівності у доступі до освіти та якості одержуваної освіти внаслідок нерівності доходів; у нерівності між різними університетами.

З точки зору географічного чинника через дисбаланс у розвитку міської та сільської місцевостей, відмінностей, що існують між південним сходом Китаю та регіонами в центральній та західній частинах країни, високоякісні освітні ресурси зосереджені у містах розвинених регіонів, а через обмеження, що накладаються системою реєстрації домогосподарств (прописка), дітям, що народилися в економічно слаборозвинених регіонах або сільській місцевості, часто дуже важко отримати доступ до якісної освіти. З іншого боку, у сільських та слаборозвинених районах відсутнє розуміння важливості освіти, батьки не приділяють особливої уваги освіті своїх дітей, і навіть існують уявлення про «безкорисність навчання» через те, що інвестиції в освіту непропорційні отриманим результатам. Незважаючи на те, що з початку XXI століття держава зробила дев'ятирічну обов'язкову освіту загальним, питання про те, чи продовжувати навчання в середній школі або професійному навчальному закладі після завершення дев'ятирічної обов'язкової освіти стало складною проблемою для бідних сімей. З точки зору різниці в доходах, між бідними і багатими сім'ями існує явна різниця при вступі до вишів і, часто бідній сім'ї доводиться витратити всі наявні кошти, щоб дати можливість своїй дитині вступити до «хорошого» університету та отримати «хороший» диплом. У процесі здобуття освіти, сім'ї з нижчих і навіть середніх верств суспільства стикаються з нерівністю, пов'язаною з різницею в рівні зарплат, а також недоліком фінансових вкладень у створення освітньої інфраструктури та залучення висококласних викладачів. Після здобуття вищої освіти дітям із бідних соціально-економічних верств після довгих років старанного навчання проте важко конкурувати зі своїми однокурсниками із забезпечених сімей у плані способу життя, роботи та інших соціальних питань. Навіть за однакового рівня освіти вихідці з сільської місцевості та бідних сімей з причин свого походження чи початкового соціального про шарку не можуть конкурувати з представниками забезпечених сімей.

Ступінь розвитку університетів у Китаї неоднаковий і пов'язано це здебільшого з дисбалансом у розподілі національних освітніх ресурсів. З моменту створення університетів «Проекту 211» (1995 р. – 100 вузів) та «Проекту 985» (1998 р. – понад 30 вузів) університети розділені на різні класи, що мають якісно різні освітні ресурси та різні капіталовкладення, зрозуміло, найбільші з яких виділяються «найкращим» університетам. В останні роки в Китаї розпочався процес універсалізації вищої освіти, в рамках якого дедалі більше дітей із бідних сімей починають здобувати якісну освіту завдяки власним зусиллям. Однак інфляція дипломів про вищу освіту підвищила стурбованість сімей з нижчих та середніх верств суспільства з приводу

інвестицій в освіту, і завдяки наявності відповідних престижних досягнень, як, наприклад, диплом рейтингового університету, а також більшій кількості зовнішніх стажувань стало очевидним, що соціальна мобільність, яку люди отримують завдяки диплому, пов'язана, перш за все, з їхнім соціальним походженням та якістю їх резюме у суспільстві випускників. В результаті, хоча все більше молодих людей з нижчих верств суспільства здобувають вищу освіту, але їм, як і раніше, складно використовувати набуті освітні ресурси для досягнення висхідної соціальної мобільності.

Вирішення проблеми освітньої нерівності між соціальними стратами сучасного китайського суспільства потребує спільних зусиль влади та всього громадянського суспільства з використанням політичних та економічних засобів. У довгостроковій перспективі держава покликана скоригувати стратегію розвитку освіти, щоб не просто зробити освіту загальною, а добитися загальної якісної освіти, блокувати передачу освітньої бідності від покоління до покоління, збільшити фінансові інвестиції в освіту в слаборозвинених районах, зруйнувати освітні бар'єри між селом та містом. На етапі універсалізації вищої освіти необхідно надавати більшого значення і середній професійній освіті, продовжуючи проведення політики розширення можливостей для здобуття професійної освіти, посилити механізм «інтеграції між промисловістю та освітою», забезпечити відповідність цілей освіти потребам виробництва, а також відповідність дисциплінарних структур професійним навичкам. На мікрорівні важливо посилити пропаганду важливості освіти у сільських та слаборозвинених районах та заохочувати практику безперервної освіти; збільшити фінансові інвестиції в освіту у бідних районах, скоротити витрати на освіту для незаможних сімей та розробити програми з ліквідації бідності через освіту.

Необхідно посилити увагу до освіти у сільських та слаборозвинених районах, сприяти притоку високоякісних освітніх ресурсів та забезпечити кращий доступ до інформаційних технологій. У процесі планування та будівництва університетів слід уникати надмірної концентрації або навіть переливу якісних освітніх ресурсів у «кращі» та «хороші» університети, прагнути спільного використання високоякісних освітніх, науково-дослідних та людських ресурсів міськими та сільськими районами та географічними регіонами.

З моменту утворення Китайської Народної Республіки і до сьогодні в результаті змін, що відбулися в соціально-класовій структурі та соціальній стратифікації суспільства, китайська освіта досягла значних успіхів з точки зору доступності та масовості освіти, так і з точки її якості. Однак, водночас, не можна ігнорувати існуючу проблему освітньої нерівності між різними верствами суспільства.

Література

1. Дікова-Фаворська О. М. Нерівність в освіті: світові тенденції та національні виклики. *Габітус*. 2021. Вип. 24(1). С. 56-60.
2. Левін Р. Я. Освітня нерівність як бар'єр висхідної мобільності. *Український соціум*. 2014. № 2. С. 80-89.

3. Лю Баочжун. Класові відмінності та освітня рівність у контексті вступу вищої освіти Китаю в стадію універсалізації. *Журнал Пекінського технологічного університету*. 2021. С. 116-126. (кит. мов.).

4. Мулявка В. Д. Освітня нерівність за місцем проживання та типом освітнього закладу. *Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки*. 2015. Т. 174. С. 9-19.

5. Чи Чуньлінь. Розширення вищої освіти та нерівність освітніх можливостей: дослідження вирівнюючого ефекту розширення набору в коледжі. *Соціологічні дослідження*. 2010. С. 82-113. (кит. мов.).

6. Чи Чуньлінь. Соціально-політичні зміни та нерівність освітніх можливостей - вплив сімейного походження та інституційних факторів на доступ до освіти. *Китайська соціальна наука*. 2003. С. 86-98. (кит. мов.).

7. Ян Дунпін. Доступ до вищої освіти: класовий розрив, що збільшується. *Дослідження освіти Університету Цінхуа*. 2006. С. 19-25. (кит. мов.).

*Ручкіна Маріанна, Україна
Ма Сіньюань, Китай*

ЕКСПЕРТИЗА В ОСВІТІ: ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ

Експертиза в освіті є ключовим елементом для забезпечення якості освітнього процесу та відповідності освітніх програм сучасним вимогам. Вона включає оцінювання навчальних планів, матеріалів, методик і компетенцій, які отримують здобувачі освіти, на відповідність стандартам і потребам суспільства. Залучення експертів дозволяє врахувати новітні досягнення науки і технологій, адаптуючи освіту до глобальних викликів. Особливу роль відіграє експертиза в умовах швидкого розвитку технологій та змін на ринку праці. Експертиза допомагає освітнім закладам залишатися конкурентоспроможними, впроваджуючи інноваційні методики та створюючи умови для розвитку навичок, які затребувані сьогодні.

Питання експертизи в освіті висвітлюється у працях учених різних галузей та з різних аспектів, а саме: експертиза в освіті, принципи, функції, різновиди, особливості (Н. Алексєєв, В. Докучаєва, І. Підласий); управлінський аспект експертизи (О. Бондар, О. Іваницька, А. Панченко, Л. Калініна, О. Коваль, І. Макаrchук, О. Мещанінов, М. Соловей, А. Чміль, О. Боднар); вимоги до освітніх експертів, їх підготовка, компетентність (Т. Бурлака, О. Величко, Л. Коломієць, Т. Гордієнко, А. Шевцов, С. Карпенко, А. Габер, В. Дивак, О. Касьянова, Н. Пономаренко, О. Проценко, О. Мельниченко, О. Бульвінська, І. Тригуб); експертні методи та технології (О. Волот, Г. Гнатієнко, В. Снитюк, В. Новосад, Р. Селіверстов, І. Артим); психологічний аспект експертизи (І. Лапченко, А. Яблонський) та ін.

Термін «експертиза» походить із кримінального права, де він передбачає три ключові аспекти: 1) проведення дослідження відповідно до встановлених норм і правил у певній галузі знань; 2) підготовку звіту про результати цього

КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗМІН	
Долженков О. БЕЗПЕКОВІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ	45
Лу Зежуй ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	47
Маряніна Е. ОЦІНКА СТАНУ ОСВІТИ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	50
Оксенюк К. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	51
Пей Шань ОСВІТНЯ НЕРІВНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ	53
Ручкіна М., Ма Сіньюань ЕКСПЕРТИЗА В ОСВІТІ: ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ	56
Секція 3	
Ван Хон НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КНР	60
Гладка В. ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ	62
Дубель В. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	66
Секція 4	
Вербицька В. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	69
Головатюк І. АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗВО	71
Дяченко І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА	73
Дяченко М. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО	76